

TY-bladet

1/2011

**Strengere regler for
rasfare fra tak** side 10

Lov sikrer dyrs rettigheter s.8

TY-konferanse
med faglig påfyll

og hyggelig samvær s. 4

delta

Norge må ha et livskraftig landbruk

Velkommen inn i et nytt år som allerede er noen måneder gammelt. Håper alle har kommet i gang på en positiv måte. Vi i styret er i gang med å gjennomføre årets planlagte aktiviteter: Delta arbeider for at vi skal bli mer politisk. Det vil si at vi i større grad skal mene noe om aktuelle samfunns-spørsmål. Dette synes jeg er veldig bra og på tide. Vi må tørre å heve vår røst.

I den settingen lurar jeg på hva bør vi mene noe om og hva som betyr noe for våre medlemmer? På kort sikt mener jeg det er det medlemmenes lønns- og arbeidsforhold som er viktig. Hever en blikket litt så blir spørsmålet hva som kan komme til å påvirke våre lønns- og arbeidsvilkår i framtiden? Jeg føler det er en av våre oppgaver som yrkesorganisasjon å stikke opp periskopet av og til og få en oversikt over omgivelsene og hvilke farer som truer i horisonten.

Vi er utrolig mange mennesker på vår lille planet, vi bruker resurser og forurenser i et tempo som ikke er bærekraftig og som må få konsekvenser. Dette har det blitt snakket om i lang tid nå og folk begynner sikkert å bli lei dette "maset". Likevel, alle mennesker skal ha mat. Det er i løpet av det siste året produsert mindre mat enn normalt og det snakkes om underskudd av viktige matvarer:

Dette har så langt ført til en fordobling av matvareprisene på verdensmarkedet. I vårt rike land betyr det kanskje ikke så mye ennå, men det vil få betydning etter hvert for våre daglige utgifter. **Det bør samtidig være et varsko for å sørge for et livskraftig jordbruk innenfor våre egne landegrenser. Det blir ikke mat av at det bygges hus og fabrikker på den beste matjorda vår.**

Det bringer meg videre til en aktør innen matvarebransjen. Stein Erik Hagens salg av det norske arvesølv til kinesere. Generasjoners blod, svette og tårer overdras med et pennestrøk til en nasjon som satser alt på å ha kontroll på verdens råvarer: For oss betyr dette at vi må kjøpe tilbake våre egne råvarer hvis vi trenger dem og bare hvis kineserne selv ikke har bruk for dem. Vi blir stående med hatten i hånda atter en gang. Alt dette skjer kun fordi en enkelt persons grådighet og jag etter kortsiktig profitt får lov til å bestemme over nasjonale verdier. At det i tillegg bejubles av en sosialistisk statsråd gir meg frysninger nedover ryggen.

Økt privatisering vil presse våre lønns- og arbeidsforhold, derfor betyr slike hendelser mye for oss arbeidstakere. Ikke på kort sikt, men vi må ha et langsiktig perspektiv. Vi kan vel ved neste korsvei vente oss en høyre-

dreining i politikken. Dette vil gi mulighet for flere hendelser av typen som er nevnt over. Hvorfor kapitalister og høyreorienterte mener det er riktig å selge ut og/eller privatisere våre råvarer og verdier har jeg aldri skjønt. Før dere stemmer - vær sikre på at dere forstår partienes ønsker og politikk slik at dere kan velge det som er best i det lange løp. Jeg ser mange utfordringer for vår organisasjon fremover.

Over her kommenterte jeg det kommende stortingsvalget, det er ennå to år til. I år er det lokal- og fylkestingsvalg. Bruk de muligheter vi har til å utfordre politikerne. Still dem spørsmål om egne yrkesgrupper og hvordan de vil behandle dem i den neste perioden. Bare slik kan du som medlem påvirke din egen fremtid. Alle partier har som regel stands lokalt, ta deg tid å gå runden og spør hvordan for eksempel de ønsker at renholdstjenesten skal utføres i deres kommune fremover hvis de får makta. På denne måten kan du som medlem gjøre det riktige valget. Til slutt, Delta og TY har gjennom året mange arrangement rundt om i landet. Prøv å delta når noe skjer i ditt nærmiljø, slik bygger vi en sterk og solid organisasjon samtidig som vi har mye moro sammen. Ha en god vår og sommer.

Rune Berg, leder TY

TY-bladet

Utgiver og ansvarlig redaktør:

Teknisk Yrkessammenslutning
v/Rune Berg
7120 Leksvik
Mobil: 916 50 558
E-post: runeberg@c2i.net

Redigerer/journalist:

Hege Heløe
e-post: hege.heloe@delta.no

Utforming og trykk:

Merkur Trykk AS

Opplag: 2000

Forsidefoto:

Colourbox

Annonsepriser for TY-bladet

Format	4-farger	Sort + I	Sort/hvitt
1/1 side	NOK 8000	NOK 5200	NOK 4950
1/2 side	NOK 6500	NOK 4220	NOK 3500
1/3 side	NOK 5900	NOK 3830	NOK 2800
1/4 side	NOK 5600	NOK 3640	NOK 2300
1/8 side	NOK 2900	NOK 1880	NOK 1200

For annonser, ta kontakt med Rune Berg, mobil 916 50 558.

Nytt fra yrkesgruppene

Landbruk

Det ble en fin og nyttig konferanse på Sanner i oktober 2010. Det var beklagelig at ikke flere landbruksvikarer hadde meldt seg på, men vi hygget oss, vi som var der. Fagdelen v/ Anne Mette Jahr fra Mattilsynet var både nyttig og framlagt på en lett forståelig måte. Temaet var den nye Dyrevelferdsloven. Den ble innført 1/1 2010.

Utdrag fra denne loven er i en egen artikkel på side 8 og 9.

Som tidligere omtalt i TY-bladet, har det vært jobbet for å få de som arbeider i avløserlagene med i vår organisasjon. Det er nedsatt ei prosjektgruppe som består av Rune Berg, Ivar Selvåg, Magne Aasdal og Eivind Haanes. Eivind Haanes jobber i Fag- og samfunnspolitisk avdeling i Delta. Han har bestilt en kartlegging av landbruksansatte over hele landet. Dette arbeidet er ikke helt ferdig, men det vi har fått tilbakemelding om fra landbruksutredningskontoret ser ikke helt lyst ut. Vi kommer med mer stoff når hele rapporten foreligger og vi har behandlet den i prosjektgruppa.

Magne Aasdal, landbruksvikar

TY på facebook

TY har nå egen side på facebook hvor vi prøver å legge ut små kommentarer om aktuelle ting vi driver med. Siden heter Teknisk Yrkessammenslutning. Søk oss opp og trykk på "liker". Kommenter også gjerne hvis det er aktuelle saker du har meninger om. Det er også mulig å starte diskusjoner der.

Rune Berg

Fakta om TY

Navn: Teknisk Yrkessammenslutning (TY)

Stiftet: 1. januar 2006

Medlemmer: 1.800.

Delta-medlemmer innenfor trafikk, renhold, teknisk drift/vaktmestere og landbruksvikarer kan melde seg inn.

Leder: Rune Berg er leder. Ansatt som driftsleder i Leksvik kommune.

Fagbrev til driftsteknikere/vaktmestere

Vi har etter mange års kamp endelig fått troen på at et fagbrev for driftsteknikere innenfor byggdift er på trappene. Myndighetene har som mål å ha det på plass i løpet av 2012. Vi venter nå på oppnevningen av et faglig råd for faget. YS ved TY/Delta håper å få minst et medlem i denne gruppen. Vedkommende vil være en av TY's styremedlemmer. Vi regner med at dette skjer snart og at prosessen vil gå fremover som planlagt. Følg med på våre nettsider og facebooksider for oppdateringer.

Rune Berg

Takker for seg etter 38 år som renholder

Siden min siste arbeidsdag var 31. januar 2011 og jeg nå har gått over i pensjonistenes rekke vil jeg takke for meg i styret i TY. Det har vært en lærerik og hyggelig tid med flinke og kreative kolleger. De er bare skjønne!

Jeg har vært renholder i Larvik kommune i 38 år og i løpet av den tiden har det skjedd en rivende utvikling i bransjen. Renholdsyrket har blitt mer respektert bare ved at vi nå arbeider på dagtid som de fleste andre yrkesgrupper. Når jeg begynte som renholder kunne vi ikke begynne før personalet hadde gått for dagen. Vi skulle ikke synes. Renholdsutstyret og metodene har jo også blitt mye bedre. Det er godt tidene forandrer seg. Da jeg takket for meg på jobben, hadde jeg tatt med meg ansettelsesbrevet jeg fikk når jeg begynte som renholder i Brunlanes kommune. Datoen var første februar 1973. Arbeidstiden var på 12,75

timer per uke, inklusive vindusvask og støvtørking. Til opplysning var det snakk om 24 vinduer som skulle pusses en gang i måneden og splittes fire ganger per år. Lønnen var 8097,25 per år. Da jeg sluttet i stillingen arbeidet jeg 13 timer per uke.

Likevel var lønna høyere per måned enn den var for hele året da jeg begynte. Heldigvis har det gått framover.

Jeg vil fortsatt jobbe litt for TY, finne litt stoff til bladet vårt, verve noen nye medlemmer og kanskje bli med og arrangere medlemsmøter? Jeg ønsker å bidra med det jeg kan. Jeg tror ikke jeg vil trives med å sette meg i en stol og slappe av. Det er ikke meg. Så vil jeg ønske styret lykke til i tiden fremover og samtidig ønske Trude Sanna fra Ski kommune velkommen som nytt styremedlem.

Hilsen Eivy Jacobsen

Styret takker for flott innsats

Styret takker Eivy Jacobsen som har vært en stor bidragsyter i TY og i TY-bladet. Trude Sanna kommer inn etter Eivy Jacobsen. Sanna jobber i renholdsavdelinga i Ski Kommune.

Styret vil samtidig takke John Dale for sin utmerkede innsats i TY, både som tidligere leder og som redaktør av TY-bladet. TY ønsker begge to lykke til videre.

Bente Bøe og Rune Berg

John Dale har lagt ned mye innsats i TY.

Motivasjon og arbeidsglede

I oktober ble den tredje konferansen i TYs historie avholdt på Sanner Hotell, på Gran. Vel 50 deltakere gledet seg over det aktuelle programmet som var delt inn i en fellesdel og en fagdel.

Siden TY ble opprettet i oktober 2005, har det blitt arrangert tre felles fagkonferanser. TYs leder, Rune Berg, er fornøyd med responsen fra deltakerne. Dette gikk over all forventning, sier Berg, og håper at det ikke blir for lenge til neste fagkonferanse kan avholdes.

TEKST OG FOTO: HEGE HELØE

I felledelen snakket bedriftsrådgiver Morten Teien om motivasjon og arbeids glede og om hvordan man lykkes i arbeidslivet. Den dyktige foreleseren brukte seg selv og sitt liv som inngangsport til å inspirere deltakerne. Responsen var svært god.

Dag to var viet faget, og hver yrkesgruppe hadde egne foredragsholdere med høyaktuelle tema på programposten. Her var det god kommunikasjon mellom foredragsholder og publikum, og det var anledning til å komme med innspill og stille spørsmål underveis, noe som ble satt stor pris på hos tilhørerne.

Trafikk

Lars Monsen fra Nordpark og Q park snakket om privatrettslig håndheving og omdømmebygging.

Landbruk

Anne Marie Jahr fra Mattilsynet orienterte om den nye dyrevelferdsloven og sertifisering av utstyr: Den nye dyrevelferdsloven trer i kraft fra årsskiftet..

Drift

Energistyring og energisparekontrakter var tema for Anette Gulseth Roaas fra

Siemens. Energisparing er et tema som blir stadig mer aktuelt for driftsteknikere med ansvar for å drifte store bygg og tilsvarende pålegg om å stramme inn utgifter.

Renhold

Forståelsen for nøkkeltall og det alltid aktuelle tema konkurranseutsettig tok Harald Andersen fra Re kommune for seg. Renholdere satte pris på å lære mer om dette, noe som ga mer forståelse for prioriteringene som gjøres i kommunene.

Matnyttig og sosialt

TY-bladet tok pulsen på konferansen og spurte deltakere i hver yrkesgruppe hva de mente om programmet.

TEKST OG FOTO: HEGE HELØE

Parkering:

Parkeringsbetjentene Geir Rognså (41) fra Harstad, og Tone Lind Skjelland, (32) fra Time kommune.

- *Hvordan har TY-konferansen vært?*

Geir: Veldig bra. Både den første fellesdelen og fagdelen. Dyktige og engasjerende forelesere begge dagene.

Tone: Glimrende! Da jeg så programmet tenkte jeg; så flott!

- *Er det viktig å ha fagkonferanser i TY?*

Tone: Vi trenger å treffes og å utveksle erfaringer. Det gir ny giv i jobben. Jeg er helt alene på jobb min kommune, og da er det viktig å få denne inputen. Veldig kjekt å treffe kolleger fra hele landet. En ser da at vi har de samme utfordringene og det samme regelverket å forholde oss til.

Geir: TY gjør at vi blir knyttet nærmere til Delta. TY gir oss fagstoff og påfyll i hverdagen. Det er ikke så mye faglige tilbud spesielt for oss på parkering. Kanskje er det derfor at vår yrkesgruppe er i klart flertall på konferansen?

Tone Lind Skjerland, og Geir Rognså

- *Konklusjon?*

Geir: Denne samlingen har vært helt topp. Vil si at de har hatt full klaff med programmet. Vi kunne kanskje hatt flere regionale seminarer i TYs regi? Og gjerne flere landskonferanser.

Tone: Supert. Det eneste må være at jeg savnet litt mer om vegtrafikklovens paragraf 3. Tiden strakk ikke til. Vi fikk desto mer om omdømmebygging.

Renhold:

Trude Sanna (43) fagleder renhold, Ski kommune og Tone Elise Magnussen (31), funksjonsleder, Helse Fonna.

- *Hvordan har TY-konferansen vært?*

Trude: Fikk bare med meg dag to, men det har vært veldig ålreit. To av mine medarbeidere var her under fellesdelen, og de var veldig imponert.

Tone Elise: Det har vært kjempebra. Engasjerende.

- *Har dere fått faglig utbytte?*

Tone Elise: Det er noe med samarbeid overfor de som yter service. For eksempel at man gir beskjed om hvordan de kan lette arbeidsdagen og ha en god og åpen dialog.

Trude: Å være på kurs er engasjerende.

Trude Sanna og Tone Elise Magnussen.

Nettverket utvider seg og det er viktig å føle at vi blir satt pris på.

- *Hva vil du lese mer om i TY-bladet?*

Tone: Jeg vil vite om det er noe nytt innenfor vår bransje.

Trude: Det skjer så mye – og så fort, så det kan være nyttig å lese om det i bladet.

Landbruk:

Arnfinn Olsen (48), landbruksvikar, Ringsaker kommune og Ivar Selvåg, landbruksvikar (42) Fjaler kommune.

- Hva synes du om TY-konferansen?

Arnfinn: Kjempebra konferanse. Teien var flott og det samme var foredragsholder fra Mattilsynet. Hun har bakgrunn fra landbruk, og så problemstillingene fra begge sider. Nyttig å få vite mer om den nye dyrevelferdsloven.

Ivar: Veldig bra program. Det betyr en del å ha slike samlinger. Det skaper tilhørighet og jeg synes vi burde hatt slike landsdekende konferanser en gang i året. Slik kan de ulike yrkesgruppene utveksle erfaringer. De yrkene vi representerer er yrker "på gulvet". Jeg synes det er viktig at Delta/TY kan gi noe tilbake til de yrkene som ellers ikke krever så mye. Det er viktig at de blir satt pris på.

- Hva bør en eventuell neste TY-konferanse ta for seg?

Begge: Nytt aktuelt stoff.

Arnfinn Olsen, Magne Aaadal og Ivar Selvåg.

- Konklusjon?

Arnfinn: Vi har lært noe nytt i dag og det er vesentlig stoff som vi trenger daglig i vårt yrke.

Ivar: Det er ikke kursing på landbruk i min kommune. Derfor er tilbudet fra TY gull verdt for meg.

Drift:

Kjell Andersen (45), teknisk drift, Hedmark fylkeskommune og Steinar Engeseth (47), teknisk drift, Ålesund kommune.

- Hvordan var TY-konferansen?

Steinar: Veldig innholdsrikt å høre på Teien. Det gir pågangsmot. Budskapet var å ikke gi opp, selv i motgang. Det var også veldig nyttig å snakke med andre yrkesgrupper.

Kjell: Jeg er positivt overrasket. Jeg var primært her for fagdelen. Har vært på motivasjonskurs før, men Teien satte fingeren på mye nytt. Vi er en yrkesgruppe med komplekse arbeidsoppgaver og vi har kanskje redsel for å ikke strekke til og håndtere framtiden. Han utfordret oss til å ikke frykte skolebenken på en overbevisende måte.

- Og fagdelen?

Kjell: Som forventet. Vi ble mer opplyst om energikontakter.

Steinar: De har kommet lenger enn jeg var klar over. Det er positivt at de er kommet så langt med fagbrev. Det gir økt forståelse for faget å delta på fagkonferanse.

Kjell Andersen og Steinar Engeseth.

- Hva vil dere ha mer om ved en eventuell ny TY-konferanse?

Kjell: Jeg vil ha mer om fag – varme og ventilasjon. Det er hjertet og lungene i bygget, og det skjer noe nytt hele tiden. Jeg tror spisskompetanse er framtiden.

Steinar: Sikkert mye penger å spare på å drifte anleggene selv, og da gjelder det å bli

god på ditt område. Det koster fleks å tilkalle ventilasjonsfirma. Derfor ønsker vi flere målrettede kurs på området.

Kjell: Jeg savner papir på de kurs vi har tatt. Det er viktig å dokumentere, ikke minst når man forhandler lønn. Vi driftsteknikere må få til økt samarbeid på tvers av skolene/arbeidsplassene.

Øve, øve jevnt og trutt ...

MORTEN TEIEN MED TANKEVEKKER PÅ TY-KONFERANSEN

TY-konferansen på Sanner fikk en knallstart med et meget engasjerende foredrag av pedagog og konsulent Morten Teien.

TEKST: GRETE HOLEN, FOTO: JOHN DALE

Teien holdt forsamlingen i ånde det meste av den første dagen med både et budskap og en form som traff de fleste deltakerne hjemme. Han snakket like mye ut fra egne erkjennelser og personlige erfaringer som han har ervervet seg gjennom pedagogiske masterstudier på Blindern, som han for øvrig gjennomførte i godt voksen alder.

Minste motstands vei

Teiens budskap var at de fleste kan få til det meste av det man ønsker gjennom å tenke på "rette måten" og å trene hardt. Heldigvis var han blottet for lettvinte ord og løsninger om å "tenke positivt" og "bare" velge annerledes, så går alt så meget bedre. Det var mer substans i foredraget hans enn som så.

Et viktig poeng var, slik jeg oppfattet ham, at vi må passe på å skille mellom den vi er som person og det vi **gjør**; handlingene våre. Vi må ha grunnleggende tillit både til vår egen og andre menneskers egenverdi og mulighet til å påvirke egne handlinger. De fleste av oss vet som regel hva vi "burde gjøre" for å oppnå det vi ønsker. Kunnskapen finnes nesten alltid der. Vi

trenger sjelden "gode råd" fra andre, fordi vi innerst inne selv vet hva som skal til. Men vi gjør det ikke, og hva er grunnen til det? Hvorfor handler vi ikke slik vi vet vi "burde" – i følge alle gode oppskrifter? Ofte har vi en eller annen form for **innebygd motstand**, knyttet til usikkerhet, engstelse, manglende selvtillit, dårlig selvbilde eller ren og skjær latskap. Mennesker velger gjerne minste motstands vei og er redde for å prøve nye ting.

Øvelse gjør mester

Morten Teien mener at vi alle kan klare å få til det meste av det vi virkelig ønsker å gjøre. Men det krever hard jobbing, sier han, og det forutsetter en bevissthet om at det som må til, nettopp er å endre tankebanene – og kanskje også vanene

våre. Vi må vise vilje til å øve oss; **trene** på det vi vil mestre, det vi ønsker å bli gode til. Det finnes mange eksempler på at det faktisk er mulig å endre selvbildet sitt og få bedre selvtillit hvis en bare arbeider hardt nok med seg selv og øver seg på å gjøre ting en umiddelbart trodde var umulig. Men lett er det ikke å tenke nytt og endre atferd. Det er ikke enkelt for alle å bli en god fotballspiller heller. Men selv dette handler ikke bare om talent og medfødte egenskaper. Både viljestyrke og mot må til for å bli god, for å få til de forandringene en egentlig ønsker seg. Tar vi mer kontroll over tankene våre og **arbeider systematisk** for å styre dem i ønsket retning, er det utrolig hvor gode vi kan bli til det meste, mener Morten Teien. Og kanskje han har rett?

Medlemskap i Teknisk Yrkessammenslutning

15. november 2005 ble Deltas Teknisk Yrkessammenslutning (Delta/TY) etablert. Målgruppen er teknisk driftspersonell, renholdere, landbruksvikarer og trafikkansatte. Bortsett fra landbruksvikarene, så har ikke de øvrige gruppene hatt et eget yrkesfaglig tilbud fra Delta tidligere.

Vi oppfordrer alle som hører inn under de nevnte gruppene, til å registrere seg i organisasjonen. Medlemskapet innebærer bare fordeler og koster ikke noe ekstra. Hvert medlem må gi beskjed om å registrere seg selv – også de som allerede er medlem av Delta. Vi i TY kan ikke gå i medlemsregistret å «plukke» folk selv om stillingskoden deres tilsier at de hører inn under TYs medlemsmasse. Beskjed gis ved å sende inn slippen under til Delta eller som e-post til anne.marit.rud@delta.no

Dyrevelferdsloven:

Dyr har rettigheter

Mennesker har et moralsk ansvar for at dyr skal ha det godt. Ser du et dyr som lider, skal du melde fra om det slik at man unngår dyretragedier. Den nye loven om dyrevelferd skjerper derfor ytterligere kravene til å varsle om vanskjøtsel.

TEKST OG FOTO: HEGE HELØE

Formålet med loven er å fremme god dyrevelferd og respekt for dyr. Loven trådte i kraft første januar 2010.

Viktige punkter

Under TYs konferanse i høst, var det den nye loven om dyrevelferd som var tema for landbruk. Anne Marie Jahr fra Mattilsynet gjennomgikk loven og de punktene som er viktigst å merke seg i den nye loven.

– Det var svært nyttig å få gjennomgått den nye loven om dyrevelferd. Det var enkelte punkter som vi stilte spørsmål ved, og som Jahr ga en god avklaring på. Spesielt var det spørsmål som gjaldt varslingsplikt § 5 og straff i § 37 som ble tatt opp, sier Magne Aasdal. Han er glad for at den nye loven stiller klare krav til å varsle, men også at det heller ikke er

straffbart å bryte hjelpeplikten, varslingsplikten eller kompetansekravet, jevnfør paragraf 37.

§ 1. Formål

Formålet med loven er å fremme god dyrevelferd og respekt for dyr, både hos dyreholder og enhver som kommer i kontakt med dyret.

§ 3. Generelt om behandling av dyr

Dyr har egenverdi ut over den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger.

§ 4. Hjelpeplikt

Enhver som påtreffer et dyr som åpenbart er sykt, skadet eller hjelpeløst, skal så langt mulig hjelpe dyret. Dersom dyret er et dyr

Anne Marie Jahr fra Mattilsynet orienterte om den nye dyrevelferdsloven og sertifisering av utstyr. Den nye dyrevelferdsloven trådte i kraft fra årsskiftet 2010.

fra dyrehold eller storvilt, og det ikke er mulig å yte god nok hjelp, skal eier eller politiet varsles umiddelbart.

§ 5. Varsling

Enhver som har grunn til å tro at dyr blir utsatt for mishandling eller alvorlig svikt vedrørende miljø, tilsyn og stell, skal snarest mulig varsle Mattilsynet eller politiet. Varslingsplikten gjelder med de begrensninger som følger av annen lovgivning.

§ 6. Krav til kompetanse og ansvar

Dyreholder skal sørge for at dyr blir ivaretatt av tilstrekkelig faglig kompetent personell. Andre skal ha nødvendig kompetanse til den aktiviteten de utfører. Foresatte skal ikke la et barn under 16 år ha selvstendig ansvar for et dyr.

§ 9. Medisinsk og kirurgisk behandling

Det skal ikke gjøres operative inngrep eller fjernes kroppsdeler på dyr uten at det foreligger forsvarlig grunn ut fra dyrets helse. Det er likevel tillatt å foreta merking av dyr i dyrehold. Avhorning og kastrering er tillatt når det er nødvendig ut fra hensynet til dyrevelferd eller andre særlige grunner.

Illustrasjonsfoto: Colourbox

Ved smertefulle inngrep skal det nyttes nødvendig bedøvelse og smertelindring.

§ 11. Transport

Ikke sende dyr til slaktebilen dersom det halter, har store sår, brokk eller prolaps. Det er forbudt å transportere dyr i siste tiendedel av drektigheten, dyr som har født i løpet av foregående uke, unge dyr hvor navlen ikke er tørket inn, syke eller skadede dyr.

§ 12. Avliving

Avliving og håndtering av dyr i forbindelse med avliving skal håndteres på dyrevernmessig forsvarlig måte. Dyr som eies eller

holdes i menneskelig varetekt, skal bedøves før avliving. Dyret skal være bevisstløs under avliving og til døden inntreffer.

§ 14. Særskilte forbud

Det er forbudt å utøve vold mot dyr, hensette dyr i hjelpeløs tilstand, ha seksuell omgang med eller foreta seksuelle handlinger med dyr, og bruke dyr som levende for eller agn.

§ 15. Bygninger, gjerder etc.

Det skal ikke brukes piggråd i gjerde for å regulere dyrs ferdsel.

§ 30. Dyrevernsnemndene

I følge dyrevelferdsloven skal dyrevennemndene være en del av Mattilsynet.

§ 33. Forbud av aktiviteter omfattet av loven

Mattilsynet kan gi forbud mot å holde dyr (aktivitetsnekt)
Enkelpersoner kan forbyes å holde dyr eller å utføre aktiviteter med dyr.

§ 34. Overtredelsesgebyr

Det er meningen at denne sanksjonen skal benyttes ved mindre alvorlige forhold for å forhindre fremtidige overtredelser.

§37 straff

Fortsettlig eller grovt uaktsom overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven eller vedtak gitt i medhold av loven, straffes med bøter eller fengsel. Ikke straffbart å bryte hjelpeplikten, varslingsplikten eller kompetansekravet.

Brosjyre om varsling

Mattilsynet har gitt ut en ny brosjyre om dyrevelferd "Hva gjør du når dyr lider?"

I brosjyren får du råd om hvordan du kan medvirke til at dyr har det godt.

Det er Mattilsynet og dyrevennemndene som har det offentlige ansvaret for at dyrevelferdsloven blir fulgt. Uten at publikum melder fra om vanskjøtsel og bringer det videre til de rette instanser blir lite gjort. Dersom du lurer på hvordan du skal gå fram i å melde fra, og hvilke forhold som det bør varsles om, så gir brosjyren en pekepinn på dette.

På nettsidene til Mattilsynet kan du også lese mer om både dyrevelferdsloven og hva som skal til for at dyr skal ha det godt. Her står det også hvordan man går fram for å melde fra om dyrevelferdsaker: Du kan også laste ned brosjyren på:

www.mattilsynet.no

Når skal du kontakte Mattilsynet/dyrevennemndene?

I situasjoner hvor du ser eller hører om:

- Vold mot dyr
- Dyr som hindres i å utøve naturlig atferd
- Dyr som åpenbart er avmagret
- Dårlig stell av dyr
- Dyr som lever under uhygieniske forhold
- Dyr som ikke får nødvendig tilsyn
- Dyr som ikke får vann og mat
- Eier som ikke tar ansvar for dyrets behov
- Dyr som er skadd og/eller syke

Mattilsynet har varslingsnummer:
06040

Rydding av snø og is fra tak

Når istapper og snø raser ned på fotgjengere, så er det ikke bare et problem, det er direkte livsfarlig. Alvorlige ulykker i fjor medførte at regelverket er skjerpet inn og at gebyret for huseiere er økt betraktelig.

AV KRISTIN GUSTAVSON

Tidligere i bladet har vi skrevet om håndheving av miljøoppgaver i Oslo. Disse reglene har nå blitt en del strengere når det gjelder rasfare av snø og is fra hustak. Det er gårdeiers ansvar og sørge for at taket blir ryddet, og at det blir satt opp avvisere som varsler rasfare. Avvisere kan ikke henge ute i mer enn syv dager, med mindre det kan dokumenteres at det er lengre ventetid på rekvirert bistand. Gebyrene er nå øket fra 500 kr til 5000 kr. Så konsekvensene er betydelig høyere nå enn fjor årets sesong. Dette er en oppgave mange som ferdes i bymiljøet ser på som meget positiv. Det er gjort mye for å gjøre gårdeiere oppmerksomme på dette ansvaret både via informasjonsskriv sendt ut til eiere og sameier, informasjon på nettside og via Huseiernes Landsforbund. Denne oppgaven som trafikkbetjenter i

Is og snø som faller ned fra tak i bybildet er farlig. Nå må gårdeiere rydde opp i tide. Foto: Colourbox

Oslo håndhever har nå også vekket interesse utenlands. Det har vært skrevet

om i Stockholm og de vurderer nå å bruke ordningen.

Den nye parkeringsforskriften

Arbeidet med den nye forskriften ble tatt opp igjen i august 2009. Ulike arbeidsgrupper har jobbet med ulike problemstillinger det siste året. Forskriften skal ut på høring før den kan behandles i Stortinget.

AV MARIT BERG/ KRISTIN GUSTAFSON.

Formålet med den nye forskriften er at forbrukerne skal få samme behandling, uansett om de parkerer på en privat eller en offentlig avgifts plass (vilkårsparkering). Det skal være felles klageregler og en felles klagenemd. Gebyrsatsene vil være de samme. På denne måten unngår man dagens situasjon hvor det koster 300 kr for manglende betaling eller feil oppstilling på offentlig p-plass, og kanskje opp til 700-800 kroner for same forseelser på en privat plass. Dette blir en god måte å kontrollere private aktører på, samtidig vil det nå stilles strengere krav til utdanning av personell

Skjønn vs lovverk

Lars Monsen fra Nordpark og Q-park snakket om privatrettslig håndheving og omdømmebygging. Han tok utgangspunkt i det lovverket trafikkbetjenter håndhever, og hvilke muligheter vi har til å vike fra dette. Utstrakt bruk av syensing kan svekke yrkets anseelse.

Lars Monsen gjennomgikk den nye parkeringsforskriften og var også innom vegtrafikklovens paragraf 3.

AV MARIT BERG

Lars Monsen mente at trafikkbetjenter i for stor grad tok på oss ansvaret for at for eksempel varetransportørene ikke hadde alternativer til vareleveranser, og at vi i slike tilfeller unnlot å håndheve. Dette mente han var å gå for langt. Å bruke skjønn er blitt brukt flere steder for å forsøke å myke opp et heller lite populært yrke. Resultatet blir at yrket får dårlig rykte. Når det blir for stor grad av skjønnsutøvelse i vår håndheving, blir det bare større grad av ulik håndheving. Vi er alle forskjellige, og vi tolker situasjoner og trafikkbilde forskjellig. Monsen mente at dersom vi fortsetter i det sporet vi er i dag, undergraver vi vår egen eksistens. Vi må heller ha fokus på andre tiltak som kan gjøre at vi bygger opp et bedre rykte. Her ble det nevnt ulike kampanjer, og for eksempel hvordan vi kler oss. Det er å foretrekke å myke opp uniformen med for eksempel reflekser og samtidig passe på at ikke vi har for mye saker hengende i beltet som kan få oss til å fremstå på en negativ måte. Ikke minst må vi bli flinkere til å evaluere egen innsats i forhold til kontakt med publikum. Hva sa jeg, kunne jeg ordlagt meg annerledes osv. Dette er et viktig skritt for å bedre trafikkbetjentes omdømme.

som skal håndheve parkering. Vi vil da forhåpentligvis oppnå en mer lik håndheving. På denne måten vil det være lettere for forbrukere å parkere lovlig og ikke misforstå forskjellene mellom private og offentlige regler. Skiltene vil være de samme, både på plasser og ute på gategrunn. Det vil være statens veivesen som har skilt myndighet og skal godkjenne skiltplaner for felles 552 "parking" skilt.

Forskriften sier også noe om hva som er enerettsområde. Dette blir definert som avgiftsparkering langs veibanen. Hva som er utenfor eneretts område er da p- hus og p-plasser. Og hva som skal defineres som parkering uten vilkår, det vil si områder

avgrenset med for eksempel bom. På enerettsområdene vil de kommunale selskaper fortsatt håndheve. Utenfor enerettsområdene vil det kunne åpne opp for konkurranse. Dersom en kommune skal drive på dette området, må de drive dette adskilt fra enerettsområdet. Dette for at de ikke skal blande subsidiert og ikke subsidiert drift. Dette vil ha innvirkning på hvordan kommunale parkeringsselskaper skal organiseres i fremtiden.

I følge informasjon TY har fått tak i er det fortsatt mye detaljer som er uklart rundt den nye forskriften, men det er under arbeid. Så da må vi vente på høringsdokumentet og se hva som blir det endelige resultat.

Arbeidsmiljøet for driftsteknikere

Arbeidsmiljøet for driftsteknikerne er på mange arbeidsplasser en utfordring for utøvelsen av yrket. Driftsteknikeren må utføre vedlikehold på teknisk utstyr som er plassert på steder hvor det kan være vanskelig å komme til.

AV: LEIF HERMOD JENSEN

Et eksempel på dette er ventilasjonsanlegg montert oppe på kaldloft, med smale loftluker for å kunne komme til anleggene. Takhøyden er så lav at driftsteknikeren må kripe for å komme til anleggene. Tempera-

Bildet viser oversiktlig ventilasjonsrom som er på bakkenivå med stor dør og med god plass for servicevedlikehold.

turen i slike rom er jevnstilt med utetemperatur, og kan på denne tiden av året være en kald fornøyelse å vedlikeholde. En annen ulempe er at det her ofte ligger støv fra isolasjon som man puster inn. Service-lukene er tunge å løfte av når man ligger på kne. Belysningen er så dårlig at man er avhengig av lommelykt for å kunne se hva man holder på med.

På noen plasser blir tekniske rom til dels brukt som lagerrom hvor det oppbevares, julepynt, husgeråd, farlige stoffer, kopper og kar, etc.

§ 4-4. Krav til det fysiske arbeidsmiljøet

"Fysiske arbeidsmiljøfaktorer som bygnings- og utstyrmessige forhold, inneklima, lysforhold, støv, stråling o.l. skal være fullt forsvarlig ut fra hensynet til arbeidstakernes helse, miljø, sikkerhet og velferd."

Bildet viser et ventilasjonsaggregat som er montert på et kaldloft, takstol konstruksjonen er bygd rundt anlegget.

Man kan vel si at slike rom er brudd på denne bestemmelsen i arbeidsmiljøloven. Det er anledning for driftsteknikerne å sette u hensiktsmessige rom på agendaen og få forståelse for at det fremmer arbeidsmiljøet at slike rom blir rustet opp.

Energistyring lønner seg

Energistyring og energisparekontrakter var tema for Anette Gulseth Roaas fra Siemens. Energisparing er et tema som blir stadig mer aktuelt for driftsteknikere med ansvar for å drifte store bygg og tilsvarende pålegg om å stramme inn utgifter.

AV JOHN DALE

- Bygninger står for 40 prosent av verdens energibruk. Det er mulig å redusere denne bruken med 8,4 TWH, sa Roaas.

Garanterer innsparing

Siemens tilbyr løsninger for kommuner som av økonomiske årsaker ikke kan effektivisere energibruken sin. Løsningen er at Siemens koster og forestår effektiviseringstiltak. Kommunen får etter dette anlegg som er garantert å spare energi. Innsparingsgevinsten tilfaller Siemens som nedbetaling av anlegget/ anleggene. Siemens inngår en avtale med kommunen, som garanterer et visst antall

år som nedbetalingsperiode. Etter at garantitiden er over, får kommunen et anlegg som er garantert en innsparingsgevinst i forhold til tidligere drift. Siden kommer innsparingen kommunen til gode. Kommunen har på denne måten skaffet seg et energjøkonomisk anlegg, samt at de har spart miljøet fra dag én etter at anlegget ble effektivisert.

Kontroll med energibruken

Dagens energipriser er stigende og det gjør at det blir viktigere å ha god styring og kontroll med energibruken. Kommuner/ fylkeskommuner er forvalter av meget store bygningsmasser og har derfor store innsparingspotensialer. Energistyring vil gi

All energjøkonomisering er god investering i redusert forbruk av våre naturressurser, sa Anette Roaas fra Siemens. Hun holdt et interessant og lærerikt foredrag for driftsteknikere. (Foto: Hege Heløe)

innsparing og i mange tilfeller være en meget lønnsom investering. Anette Roaas gikk videre inn på forskjellige typer ventilasjonsanlegg og funksjon. Hun forklarte videre de enkelte komponenters funksjon og virkemåte. Til slutt tok hun for seg reguleringsprinsipper for ventilasjonsanlegg samt feilsøking. Driftsteknikerne som var med på landskonferansen synes de fikk mye lærdom med seg hjem.

Renholdsbransjen under lupen

I bygg- og anleggsbransjen har id-kort vært en suksess. Nå ønsker regjeringen å innføre id-kort også i renholdsbransjen. Dette for å bekjempe sosial dumping og øke seriositeten i en kvinnedominert bransje.

TEKST: HEGE HELØE

Forslaget ble sendt ut på høring i mars og er nå under behandling. Arbeidsdepartementet har samarbeidet med partene i arbeidslivet og med Arbeidstilsynet om å få til en ordning for renholdsbransjen. Ordningen er tilnærmet lik den i bygg- og anleggsbransjen. Dette vil si at grunnlaget for å få id-kort er at nærmere angitte registreringsplikter er oppfylt. I tillegg kommer enkelte tilleggskrav for renholdsbransjen. Det er foreslått opprettet et register over renholdsvirksomheter som har fått utstedt id-kort for sine ansatte. Det vil også stilles krav om HMS-erklæring. I følge arbeidsminister Hanne Bjurstrøm vil registrene gi bedre oversikt over aktørene i bransjen. Samtidig kan brukere av renholdstjenester være trygg på at firmaet de vurderer å benytte seg av oppfyller kravene til id-kort.

10 millioner til opprydding

Regjeringen bevilger 10 millioner kroner til opprydding i renholdsbransjen. Et treparts bransjeprogram skal forsterke arbeidsmiljøarbeidet og arbeidet for seriøse og anstendige arbeidsforhold. Regjeringen samarbeider med partene i arbeidslivet i de bransjer hvor sosial dumping er et problem.

– Renholdsbransjen er preget av svært lav organisasjonsgrad, utstrakt bruk av underleverandører og høyt innslag av utenlandsk arbeidskraft. Et første og svært viktig tiltak vil være å få på plass en offentlig godkjenningsordning for renholdsvirksomheter, sier arbeidsminister Hanne Bjurstrøm i en pressemelding. Hun sier at hun har tro på at en forpliktende satsing og samarbeid mellom partene i arbeidslivet og myndighetene vil gi resultater.

- Det skal ikke være slik at norske kommuner bruker renholdsbudsjettet til salderingspost. Skal vi lykkes i kampen mot sosial dumping er norske kommuner en av våre viktigste allierte, sa arbeidsminister Hanne Bjurstrøm i en tale som hun holdt under konferansen "Fra skitten vask til ren idyll" 26. januar. (Pressefoto: Ilja C. Hendel.)

TYs landskonferanse 2010 - Fagdel – renhold

I alt 14 påmeldte fikk med seg fagdel på renhold andre dagen under landskonferansen. Det var synd vi ikke var enda flere for det var interessante emner som ble belyst.

Harald Andersen fra Re kommune i Vestfold holdt et lærerikt foredrag om bruk av nøkkeltall og konkurranseutsetting. Siden vi ikke var så mange, fikk vi god anledning til å stille spørsmål og å utveksle erfaringer. Mange gode spørsmål og problemstillinger ble belyst. Spøkelset bak ryggen på oss er konkurranseutsetting. Men jo mer vi kan om benchmarking (en prosess for forbedring) og nøkkeltall (hvordan disse beregnes) dess sterkere står vi og kan konkurrere på det åpne markedet. Tror alle reiste hjem, fornøyd etter to dager med hyggelige mennesker, god mat og et meget lærerikt innhold.

Evy Jacobsen, renhold

Forståelsen for nøkkeltall og det alltid aktuelle tema konkurranseutsetting tok Harald Andersen fra Re kommune for seg. Renholdere satte pris på å lære mer om dette, noe som ga mer forståelse for prioriteringene som gjøres i kommunene.

Newcastle disease i Sverige

Svenske veterinærmyndigheter meldte 3. februar om ett tilfelle av Newcastle disease (ND) i en besetning med verpehøns på Gotland. Dette er en alvorlig og svært smittsom virus sykdom hos fjørfe.

Dyr, personer og gjenstander som kommer i kontakt med smittede dyr kan spre sykdommen. Den kan føre til høy dødelighet hos tamhøns, kalkun, duer og vaktler. Sykdomsutbruddet medfører automatisk restriksjoner på innførsel av fjørfe fra restriksjonssonene som er opprettet i Sverige. Sykdommen smitter ikke men-

nesker. I tråd med gjeldende EØS-regelverk vil alle fugler i den smittede besetningen bli avlivet og destruert.

Sverige har hatt flere utbrudd av ND i løpet av det siste 10 året, siste gang i 2009. Både i Norge og Sverige er det forbudt å vaksinere fjørfe mot den. I Norge var det ett tilfelle av sykdommen i 1996, og den har ikke senere blitt påvist i kommersielt fjørfehold. Import av smittede fugler anses å være den største risikoen for at norske fjørfehold kan bli smittet.

(Kilde: Mattilsynet)

Formålsparagraf for TY-bladet

- Utgiver av medlemsbladet, TY-bladet, er Teknisk Yrkessammenslutning i Delta. Bladet har som grunnsyn å arbeide for å videreutvikle medlemmens faglige interesse og kompetanse, med forankring i Delta sin formålsparagraf, visjon og verdier.
- Bladets målgrupper er ansatte i offentlig og privat tjenesteyting, som arbeider med drift, vedlikehold, renhold, trafikk og landbruk.
- Utgivers redaksjonelle mål er å bidra til økt kompetanse, og bidra til å øke statusen og omdømme til våre yrkesgrupper.
- Publikasjonen har som mål å drive etter ordinære og sunne forretningsmessige prinsipper.
- Redaktørens stilling: redaktøren står fritt til, innenfor utgivers grunnsyn, å formidle redaksjonelt stoff i henhold til sin egen overbevisning. Redaktøren står selv ansvarlig for alt innhold i bladet. Bladet er redigert i henhold til fagpressens redaktørplakat og utgivers grunnsyn.

TY-bladet sin formålsparagraf ble vedtatt på styremøte 18.januar 2011.

Rune Berg, leder TY

Er din kollega TY-medlem?

Mange i vår målgruppe er ikke klar over at de som Delta-medlemmer fritt kan melde seg inn i TY. Det kan være verdt å undersøke om din kollega har meldt seg inn i TY. Flere medlemmer i TY betyr økt innflytelse, økt faglig tilbud og flere kurs. Det koster ikke noe ekstra å være medlem av TY. TY tilbyr faglig fellesskap for driftsteknikere/vaktmestere, renholdere, trafikkansatte og landbruksvikarer.

Du får:

- TY-bladet to ganger i året med nyheter, fagstoff og reportasjer fra teknisk sektor i Delta.
- Konferanse/kurs
- Faglig fellesskap

Er du medlem av Delta kan du fritt melde deg inn i TY. Det koster ikke noe, men du får det "lille ekstra" for din yrkesgruppe.

Ny SMS-tjeneste:
Send **Bli medlem** til **02125**

Nå er det enkelt å bli medlem i Delta! Send en SMS med meldingen Bli medlem til 02125. Dermed kommer du på lag med over 63 000 medlemmer. Det gir forhandlingsmakt og supre medlemsfordeler!

delta[®]

Delta – en arbeidstakerorganisasjon i YS. www.delta.no
Brugata 19, Pb. 9202 Grønland 0134 OSLO. Tlf: 21 01 36 00. Faks: 85 02 85 39

Returadresse:
 TY/Delta
 Postboks 9202 Grønland
 0134 Oslo

Arbeidsutvalget i Teknisk Yrkessammenslutning (TY)

Leder
Rune Berg (drift)
 Mobil: 916 50 558
 E-post: runeberg@c2i.net

Styremedlem
Kristin Gustafson (trafikk)
 Telefon: 922 05 077
 E-post: kristingustafson@epost.no

Nestleder
Bente Bøe (renhold)
 Mobil: 936 49 502
 E-post: bente.boe@re.kommune.no

Varamedlem (trafikk)
Marit Berg
 Mobil: 412 09 628
 E-post: marit.berg@hjemmet.no

Økonomiansvarlig
Magne Aasdal (landbruk)
 Mobil: 413 25 091
 E-post: priv: magne.aasdal@tele2.no

Styremedlem (renhold)
Trude Sanna
 Mobil: 400 37 637
 E-post: trude.sanna@ski.kommune.no

Styremedlem
Leif Hermod Jensen (drift)
 Mobil: 906 23 001
 E-post: jobb: leif.hermod.jensen@nordixnett.no

Varamedlem (landbruk)
Ivar Selvåg
 Mobil: 48240492
 E-post: ivaselva@online.no

INNMELDINGSBLANKETT FOR DELTA OG Teknisk Yrkessammenslutning (TY)

NAVN	FØDELSNR.	<input type="text"/>	Fyller ut av Delta
ADRESSE	PERSONNR.	<input type="text"/>	INNMELDINGSDATO
POSTNR.	STED	<input type="text"/>	MEDLEMSNR.
TLF. PRIV.	MOBIL	E-POST	Fyller ut av verver
ARBEIDSGIVER			MEDLEMSNR.
ADRESSE			NAVN
POSTNR.	STED	TLF. ARB.	ADRESSE
ARBEIDSSTED			POSTNR.
STILLINGSKODE/-BETEGNELSE			STED
ÅRSLØNN I 100% STILLING	FAST ANSATT I %	VIKAR I %	ARB. GIVER
			ØNSKER PREMIE NR.
			BESKRIVELSE AV PREMIE

Kryss av

- Jeg er ikke Delta-medlem fra før, men ønsker å melde meg inn i Delta og registrere meg i TY.
- Jeg er medlem i Delta og ønsker å registrere meg i TY. Mitt Delta-medlemsnummer er

For at jeg skal kunne dra full nytte av alle medlemsfordeler, samtykker jeg i at nødvendige opplysninger om mitt medlemskap gis til YS og Deltas samarbeidspartnere.

DATO OG STED _____ UNDERSKRIFT _____

Innmeldingsblankett sendes til: Delta, Postboks 9202 Grønland, 0134 Oslo

HUSK MEDLEMSFORDELENE!

Ønsker du YS-innbo eller andre forsikringer fra i dag - ring 03100, ta kontakt med ditt nærmeste Gjensidige-kontor eller ring YS Medlemsfordeler på 21 01 39 39.

Vil du beskytte ditt personnummer, send blanketten i lukket konvolutt.